

NEKROLÓG
A RENDŐRSÉG TUDOMÁNYOS, TECHNOLÓGIAI ÉS INNOVÁCIÓS
TANÁCSÁRÓL

A Rendőrség Tudományos, Technológiai és Innovációs Tanácsa 2007 utolsó negyedévében kezdte meg működését a Rendőrség tudományos, technológiai és innovációs tevékenységéről szóló 25/2008. (OT. 15.) ORFK utasítással módosított 24/2007. (OT. 17.) ORFK utasítás alapján.

A szervezet a hivatkozott utasításban részletezett tudományos, technológiai és innovációs stratégia alapelveinek megvalósítása érdekében tevékenykedett, azzal a céllal, hogy a tudományos társadalom igényeinek megfelelően a tudományos és a technikai fejlődés, valamint az innováció a Rendőrség működésének meghatározó tényezőjévé váljon. E célkitűzés megvalósítása azt a feladatot is szolgálta, hogy e tevékenység révén a tudományos eredmények és a jogalkalmazói gyakorlat közelebb kerüljön egymáshoz. Kiemelt figyelmet fordítottunk arra is, hogy az állomány szakmai tapasztalatai az elméleti tevékenység minden érdemi mozzanatában jelen legyenek, ösztönözzék, és egyben célirányossá tegyék az RTTIT által vállalt tudományos feladatok megoldását. E célkitűzéseknek megfelelően arra törekedtünk, hogy a jogalkalmazás gyakorlatához és a stratégiai célokhoz egyaránt kapcsolódó pályázatokkal, az állomány széleskörű tájékoztatásával mozdítsa elő a közösségi értékalkotás feltételeinek kibontakozását.

Az RTTIT arra vállalkozott, hogy a Rendőrség, illetve a rendészeti igazgatás távlataira vonatkozóan olyan jövőkép-vezérelt (innovatív) stratégia alapjait vesse meg, amely majd túlmutat a konvencionális rendészeti gondolkodás határain, azonban a meglévő lehetőségeket is figyelembe véve keres megoldásokat egy optimálisnak mondható jövőbeni állapot eléréséhez. Emellett feladatának tekintette azt is, hogy az ORFK vezetésének igényeire figyelemmel elméleti szempontokat nyújtson a rövidebb távú, átfogó irányítói döntések meghozatalához.

Az RTTIT az Országos Rendőr-főkapitányság tudományos, technológiai és innovációs tevékenységének elősegítése érdekében a főkapitány által megbízott elnök, titkár és a 19 fős elnökség irányításával működött, szervezeten belül az ORFK Hivatal Stratégiai Elemző- és Tervező Osztály keretein belül. A főkapitány úr által kiadott megbízólevelek összesítése alapján megállapítható, hogy a szervezet tagjainak létszáma a megszűnéskor 93 fő volt. A résztvevők a Rendőrség képzésével, továbbképzésével foglalkozó szervek vezetői, tagjai voltak, a Rendőrség szolgálati ágainak vezetői és az állomány azon tagjai, akik kimagasló gyakorlati tevékenységükkel és elméletileg is megalapozott szaktudásukkal képesek voltak hozzájárulni az RTTIT eredményes munkájához. A Tanács működése során külön is figyelmet fordítottunk arra, hogy a doktorandusz hallgatók megfelelő teret kapjanak tudományos törekvéseik kibontakoztatására. A Rendőrséghez, illetve a rendészeti szervekhez tartozó tagok mellett közel 20 fő azon tagok száma, akiket az ORFK vezetője a rendészettudományok, illetve a társtudományok elismert képviselői közül kért fel arra, hogy az RTTIT tagjaként vegyenek részt a tudományos célkitűzések megvalósításában.

Megalakulásakor az RTTIT első feladata az volt, hogy külön terv alapján a testület kidolgozza a Rendőrség fejlesztési koncepciókon túlmutató átfogó rendészeti stratégia elkészítésének elemző módszereit, az adott elméleti bázisra támaszkodva végezze el a közbiztonság, illetve a közbiztonság védelmi rendszer analízisét és tegyen javaslatot egy rendszerszemléletű - a közbiztonsági rendszer teljességét átfogó - rendészeti stratégia alapelveire és fő irányaira nézve.

A stratégiaalkotás deklarált társadalmpolitikai célkitűzése az volt, hogy a kriminálpolitika képződés háttérében álló domináns politikai tényezők társadalom filozófiai és államirányítási felfogásának eltéréseire is tekintettel olyan pragmatikus, ún. „kettős nyomtávú” kriminálpolitika és arra épülő rendészeti stratégia alapjait vessük meg, amelyek alkalmasak arra, hogy elméleti keretet nyújtsanak a versengő kriminálpolitikai kínálatok előnyeinek egyesítésére és gyengeségeik minimalizálására. Elképzeléseink arra az előfeltevésre épültek, hogy a nemzeti minimumként megfogalmazható irányító kriminálpolitikai, illetve stratégiai eszmék fokozott garanciákat nyújthatnak a rendészeti rendszer elemeiként integrálódott rendészetigazgatási szervek cselekvése számára, és egyben előmozdítják e szervezetek erkölcsi, szakmai és szervezeti integritásának megerősítését. A stratégia elkészítésének résztvevői voltak:

- 101 társadalmi szervezet;
- megyei rendőr-főkapitányságok vezetői;
- RTTIT elnökségi tagjai;
- RTTIT tagjai;
- PhD hallgatók;
- Nyugdíjas Tábornokok Egyesületének elnöke, titkára;
- Tárcaközi együttműködésben résztvevő főhatóságok.

A résztvevők köréből figyelmet érdemel, hogy a társadalmi szervezetekkel megismertettük a stratégiaalkotás folyamatában elkészült előtanulmányokat, összefoglaló fejezeteket, és több alkalommal is biztosítottuk számukra a véleménynyilvánítás lehetőségét. Összességében a stratégiaalkotással kapcsolatban 34 résztanulmány készült, amelyek közül a legfontosabbakat a Rendészeti Szemle 2010. Különszámaként megjelentettük. A stratégiai elemzés és javaslatok végső formájában a Magyar Köztársaság Rendészeti Stratégiája címmel (a továbbiakban Stratégia) 2009. január 15-én készült el.

Az RTTIT 2008. és 2010. közötti munkaterveiben meghatározott feladatok döntő többsége a Stratégia alapelveinek, illetve a dokumentumban meghatározott stratégiai alternatívák és irányok részleteinek kidolgozását és megvitatását szolgálták. Így különösen:

- A kriminálpolitikai értékválasztás;
- A szervezeti és hierarchikus kultúra értékváltása;
- A köz- és magánbiztonság felfogásában szükséges paradigmaváltás;
- A kollektív közbiztonság-védelem elvének megvalósítása;
- Az állami rendészeti szervek horizontális és vertikális munkamegosztásának korszerűsítése;
- A kormányzati szintű rendészetirányítás új szerepfelfogása terén.

Ebben a felfogásban készült a 2010. évi munkaterv is. Ebből a szempontból kiemelkedő jelentőségűnek ítéljük az alábbi feladatokat:

- A magyarországi összбүнözés és a szabálysértések alakulása a 20-21. század fordulóján (1988-2008)
- A magyarországi összбүнözés alakulásának kriminológiai és kriminalisztikai jellemzése (1988-2008)
- A 80-as évek válságtüneteitől a rendszerváltozáson át az utolérő modernizáció időtengelye mentén történt legfontosabb gazdasági, társadalmi és politikai változások kriminogén következményei
- A rendvédelmi rendszer teljességének struktúra elemzése
- A hivatásos állomány szociológiai összetételének, kulturális és közösségi aktivitásának, képzési helyzetének és karrier-rendszerének elemzése
- A rendészeti, бүнmegelőzési célú szabványosítás lehetőségei
- A rendvédelemnél rendszeresített, nem halálos kényszerítő eszközök minősítésének hiányosságai
- Az előítéletesség és intolerancia hazai helyzete, a szegregált telepen élők mentalitásvizsgálata
- Бүнözés a hátrányos helyzetű kistérségekben, a бүнözés területi megoszlásának jellemzői, különös tekintettel a hátrányos helyzetű kistérségek közbiztonsági helyzetére
- A gazdasággal összefüggő бүнcelekmények fogalmi, rendszertani problémái, a gazdasági бүнözés volumene, dinamikája és struktúrája, a gazdasággal összefüggő бүнcelekmények felderítésének elvi problémái
- A Közterület-Felügyelet, mint sajátos hatáskörű önkormányzati rendvédelmi szerv lehetséges jövőképe
- A magánbiztonság védelmének köz- és magánjogi kérdései az Európai Unió egyes irányelvei és ajánlásai tükrében

A stratégiaalkotás mellett a Tanács: számos hazai szakmai-tudományos rendezvény előkészítését és lebonyolítását vállalta fel:

- „A Szabadság Rendje” Országos Rendészeti Koordinációs és Konzultatív Találkozó 2008. július 17.
- „A Magyar Köztársaság Rendészeti Stratégiájának Társadalmi vitája I.” 2008. október 09.
- „A schengeni térség biztonsági dimenziói - A schengeni tagság tapasztalatai” 2008. október 17.
- „A Magyar Köztársaság Rendészeti Stratégiájának Társadalmi vitája II.” 2008. december 02.
- „Az alternatív rendfenntartás lehetőségei és kockázatai” 2009. február 23.
- „A helyszíni szemle gyakorlatának empirikus vizsgálata” 2010. november 16.

Az RTTIT a Magyar Rendészettudományi Társasággal közösen az elemzett időszakban az alábbi pályázatokat írta ki.⁴⁵⁹

2008. évben:

- A magyarországi összébűnözés és a szabálysértések jellemzői és változásai a 20-21. század fordulóján (1988-2008. évek viszonylatában) Budapesten, Pest megyében, a megyei városokban, a községekben és a kistelepüléseken, kistérségekben, valamint kiemelt témakörökben, bűnügyi halmazokban, a közvetlen bűnügyi tapasztalatok alapján. (11 pályázat érkezett – I., II., III. helyezést, 1 különdíjat és 2 főkapitányi jutalmat érdemelve ki)
- Rendvédelmi stratégiához kapcsolódó témákban (8 pályázat érkezett – I., II., III. helyezést és 1 különdíjat érdemelve ki)

2009. évben:

- A rendelkezésre álló erőforrások hatékonyabb és költségtakarékosabb felhasználását célzó innovációs javaslatok kidolgozása (10 pályázat érkezett – II., 2 darab III. helyezést és 2 különdíjat érdemelve ki.)
- Bűnözés a hátrányos helyzetű kistérségekben (2 pályázat érkezett – II. helyezést érdemelve ki.)

2010. évben:

- Az önkormányzati rendészet lehetséges jövőképe (7 pályázat érkezett – I., II., III. helyezést és 1 különdíjat érdemelve ki.)
- A gazdasággal összefüggő bűncselekmények fogalmi, rendszertani problémái, a gazdasági bűnözés volumene, dinamikája és struktúrája, a gazdasággal összefüggő bűncselekmények felderítésének elvi problémái (8 pályázat érkezett – I., II., III. helyezést és 1 különdíjat érdemelve ki)

A korábban említett társadalmi szervezetekkel és tudományos intézményekkel történő folyamatos együttműködés mellett kiemelkedő jelentőséget kell tulajdonítani a Magyar Tudományos Akadémiával és a Magyar Szabványügyi Testülettel az ORFK és az említett szervezetek között - együttműködési megállapodásban is rögzített - közös feladatoknak.

Az MTA-val kötött megállapodás 12, a rendészeti tevékenység szempontjából kiemelkedő jelentőségű tudományos témában irányzott elő hosszú távú kutatási együttműködést. A megállapodás tudományos jelentősége mellett jelentős tényezője volt a Rendőrség társadalmi megítélésének. Annál is inkább, mert az MTA által kijelölt tudományos témavezetők azzal is jelezték elkötelezettségüket és támogatási szándékukat, hogy az előkészítő megbeszéléseinket az ORFK épületében tartottuk.

A Szabványügyi Testülettel kötött megállapodásban öltethetett testet az alternatív rendészet. A bűnmegelőzés egyik fontos iránya a bűnmegelőzési, illetve rendészeti eszközök, módszerek európai szabványainak adaptálása, valamint új magyar szabványok együttes kidolgozása. A létrejött együttműködési forma lehetőséget biztosított arra is, hogy

⁴⁵⁹ A benyújtott pályaművek az ORFK irattárában megtalálhatóak.

a Rendőrség - mint szervezet - részt vegyen a szabványalkotás folyamatában és ezáltal közvetlenül is hozzájáruljon a szituatív bűnmegelőzés hatékonyságának javításához.

Az RTTIT működése során költségvetési előirányzata és felhasználása terén 2008. évben 23 146 000 Ft-ból mindösszesen 11 877 970 Ft-ot használt fel. 2009. évben jelentős csökkenés után 4 millió forintból 1 221.290 Ft. volt a felhasznált összeg. 2010. évben az újabb megvonások következtében már csak 3,1 millió Ft. volt a rendelkezésre álló keret, amelyből szintén jelentősebb összeget sikerült megtakarítani a végelszámoláskor.

Három év munkája öt oldalon összefoglalva. Nem sok, mondhatná bárki. E sorok szerzője a Tanács titkára, úgy gondolom, maradandót alkottunk. Köszönet érte Dr. Kacziba Antal ny. r. altábornagynak, a Tanács elnökének, valamennyi elnökségi tagnak és tagnak valamint dr. Bencze József r. altábornagynak, volt országos rendőrfőkapitánynak, aki a működés feltételeit biztosította az RTTIT számára.